

Ohcejoga gieldda BARGOBURESVEADJINPLÁNA

Ohcejoga gieldda bargoburesveadjinplána

Sisdoallu

1.Láidehus	3
2 Jodiheapmi ja hoavdabargu	3
2.1. Luohttámušolbmuid mearkkašupmi bargoburesveadjimis	4
3 Juohkehačča ovddasvástádus	5
4 Bargoergonomiija	5
5 Váilevuodaid almmuheapmi	5
6 Doaimmabijut ja mihttárat	6
6.1. Doaimmat	6
6.2. Bargoburesveadjima mihttárat	7
6.3. Ovddut bargiide	7
6.4. Bálkkašeapmi	7
6.5. Čuovvun	7

1.Láidehus

Ohcejoga gielda dohkkehii 2023 gieldastrategiija. Dan mielde Ohcejoga gielddas galgá ovddidit jodiheami, hoavdabarggu ja bargiid buresveadjima ja máhtu. Dán ulbmila olaheami várás lea gárvvistuvvon dát bargoburesveadjinplána jagiide 2025-2028. Plána vuodđun leat adnojuvvon ávkin gidđat 2024 dahkkon bargoburesveadjinjearahallan, bargodearvvasvuodáfuolahusa dahkan bargosadječilgehusat ja ovddidanságastallamat. Lassin duogášmateriálan lea leamašan Keva almmustahttin dutkamuš bargonávccaid jodiheami ja bargodearvvasvuodá ovttasbarggu birra 3/2023 Työkykyjohtaminen ja työterveysyhteistyö julkisella alalla vuonna 2023 (J. Pulkkinen & K. Ryyänen).

Dán bargoburesveadjinplána dárkkuhussan lea čielggasmahttit daid bargoburesveadjima mihttáriid, mat Ohcejoga gielddas geavahuvvojit. Lassin dan dárkkuhussan lea ovddidit ja ollašuhttit odđa bargoburesveadjimii váikkuheaddji doaimmaid čuovvovaš njealji jagi áigge.

Bargoburesveadjinplána doibmiibidjamis fuolaha viiddiduvvon stivrenjoavku, masa gullet juohke doaibmasuorggi jodiheaddjit ja hoavddat. Aitosaš čuovvunovddasvástádus lea buresveadjinhoavddas ja gielddahoavddas.

Ohcejoga gielddas ja mánga iešguđet doaibmasuorggis lea guhká leamašan hástalussan fidnet skuvlejuvvon bargiid. Lassin bargiid čatnašuvvan lea leamašan hástaleaddji. Gidđat 2024 dahkkon bargoburesveadjinjearahallamis badjánedje erenomážit eahpečielggasvuodát jodihanvuogádagas ja maiddá hoavddaid ráđehisvuohta giedahallat hástaleaddji bargidiliid. Dát seamma hástalus badjánii maid jagi 2018 bargoburesveadjinjearahallamis.

Gieldda ovdáneami dáfus lea dehálaš, ahte hovdenbargui giddejuvvo erenomáš fuomášupmi, seamma láhkai go bargiid oppalaš buresveadjimii. Plána lea čállojuvvon njealji jahkái, muhto dat geahčaduvvo ja dárbbu mielde beaiváduvvo dan mielde, makkár bohtosat bohtet jahkásaš bargoburesveadjinjearahallamiin.

Bargoburesveadjin sisttisdoallá viidát iešguđege dahkkiid ja doaimmaid, maid ulbmilin lea ovddidit bargiid buresveadjima ja dearvvasvuodá barggus. Dasa gullet ee. bargobirrása dorvvolašvuohta ja dearvvasvuohta, ovttaskas olbmo siskkáldas návccat ja bargobirrása vuorrováikkuhus, vuoigna ja mánngahámatvuodá ovddideapmi.

2 Jodiheapmi ja hoavdabargu

Bargonákcajodiheapmi lea dehálaš bealli bargoburesveadjima oppalašvuodas. Bargonákcajodiheami guovddázis lea áiggil fuomášeapmi ja ovddalgihtii doaibman. Árra berošteami doaibmanmálla sisttisdoallá ovddalgihtii plánejuvvon ja eastadeaddji muttu ja reagerendoaimmaid. Doaibmanmálla dárkkuhussan lea fuomášit bargonávccaid uhkideaddji čuolmmaid áiggil ja ohcat daidda čovdosiid. Bargoservoša buorre vuoinas, rabas ságastallama kultuvrras, bargoskihpára árvvusatnimis ja máhcahaga addimis lea guovddáš rolla doarjut bargonávccaid ovddalgihtii.

Árra berošteapmi álgá bargi buorre bargui oahpásmuhttimis su bargogaskavuoda álggus. Bargis fuolaheapmi joatkašuvvá oppa bargogaskavuoda áigge. Ovddalgihtii doaibmamii gullá fuolahit ja ovddidit máhtu. Maiddáí jeavddálaččat ollašuttuojuvvon ovddidanságastallamiiguin ja ulbmiliid ásaheamiin doarjut sihke bargi ja bargoservoša ovdáneami. Lassin bargonávccaid doarjut dainna láhkai, ahte váldit vuhtii bargi iešguđetlágan eallindiliid.

Bargoburesveadjima ovddidanproseassa sikte bargoburesveadjima buorideaddji doaimmaid plánemii ja ollašuttimii. Dán proseassas hoavdabarggus lea stuorra rolla. Bargoburesveadjinplána dárkkuhus lea addit hovdii bargoneavvuid bargoburesveadjima ovddideami, konkrehta mihtuid ásaheami, daid ollašuvvama čuovvuma ja ovddasvástádusaid juogadeami várás. Hoavddaid veadjima ja skuvlema doarjuma várás gárvvistuvvo plána. Dán fas doarju bargiide čujuhuvvon, jeavddálaš bargoduđavašvuoda ovddidanproseassa. Dán ollašuttá olggobealdoaibmi.

Gielddas ii leat ovdal dahkkojuvvon bargoburesveadjima čuovvun, mii bistá mánga jagi ja mii lea systemáhtalaš. Bargoduđavašvuoda jearahallamiid bohtosat leat dan sadjái dábálaččat guđđojuvvon beavdelođái, eaige dehálaš doaibmabijut leat ovdamearkka dihtii resurssaváni geažil čadahuvvon dahje nu ahte dat livčče rievddadan áššiid.

Lassin skuvlejumiid systemáhtalaš plánen ii leat ollašuvvan. Oassái dán dihte lea ordnejuvvon hui biedggos skuvlen, mii doarju lagamustá “erenomášmáhtu”. Hoavddaid bargun lea maid váldit bargiid mielde bargoburesveadjima ovddideapmái ovttašohppojuvvon doaibmabijuid bokte. Ovddidanságastallamiin badjánan ovddidanevttohusat čállojuvvojit muitui vai dat dorjot oppa bargoservoša.

Bargoburesveadjima ovddideamis guovddáš váikkuheaddji lea bargooovttadagaid lagashoavda. Lagashoavdda bargun lea sihkkarastit, ahte bargit ja bargoservošat vásihit iežaset barggu jierpmálažžan ja addevažžan ja mii doarju sin eallinhálddašeami. Bargiin lea maid alldiset ovddasvástádus fuolahit iežaset bargonávccain ja bargomovttas. Jos bargu noađuha liiggás dahje dat ii oro šat jierpmálaš, de bargi galgá ságastallat farggamusat iežas hoavddain. Su geatnegasvuhtan lea veahkehit bargiid ovddosguvlui hástaleaddji dilis.

2.1. Luohttámušolbmuid mearkkašupmi bargoburesveadjimis

Erenomáš dehálaš lea váldit vuhtii, ahte go jodiheapmi lihkostuvvá, de dalle ámmátjodiheami ja luohttámušolbmuid ovttašbargu doaibmá njuovžilit. Dalle luohttámušas lea dehálaš rolla. Luohttámušolbmuid áššálaš láhtten virgehálddašeaddjiid guovdu lea dehálaš. Bargoburesveadjima jodiheapmi ollašuvvá váldostivrra, gielddaráđdehusa ja gielddahoavdda ja lassin su stivrenjoavkku ovttašbargun. Ámmátlaš ja politihkalaš njunnošiid buorre ovttašbargu hukse vejolašvuodaid barggu njuovžilis čadaheapmái oppa organisašuvnnas. Dan bokte huksejuvvo maiddáí vuoddu oppa gieldda jodihan- ja ovttašbargokultuvrii.

3 Juohkehačča ovddasvástádus

Bargoburesveadjin lea juohke bargoservoša lahtu ovddasvástádus. Juohkehaš sáhttá váikkuhit mearkkašahtti láhkai sihke iežas ja maiddáí oppa bargoservoša buresveadjimii.

Juohkehačča ovddasvástádussan lea iežas máhtu ovddideapmi, bargoaddi fállá dasa vejolašvuodaid. Návccaiduvvama, barggu ja astoáiggi dásseadeaddu lea veadjima ja buresveadjima vuoddu. Doarvái buorre návccaiduvvamis gánniha fuolahit. Jos bargonoaddi dahje streassa lassána badjelmeare, de das ferte mitalit hovdii ja ovttasráđiid smiehttat dillái čovdosiid.

Iežas veadjima fuolaheami lassin gánniha fuolahit maiddáí bargoskihpáriin. Juohkehaš sáhttá váikkuhit mearkkašahtti láhkai sihke iežas ja maiddáí oppa bargoservoša buresveadjimii. Fuolahit rabas ságastallama kultuvrra seailumis ja addit máhcahaga. Bivdit ja addit veahki. Mii atnit árvvus guhtet guoibmámet ja leat beroštuvvan guhtet guoibmámet jurdagjin.

4 Bargoergonomiija

Go bargoergonomiija lihkostuvvá, de dat doarju bargi bargonávccaid ja geahpida jávkamiid buohcuvuoda geažil. Bargoergonomiija laktáseaddji áššiid galgá váldit vuhtii sihke gáiddus- ja hybridabarggus. Bargoaddi galgá láchit vejolašvuoda dakkár bargodiliide, mat dorjot ergonomalaš bargama.

Go áicá váilevuodaid bargobirrasis dahje muđuid bargoergonomiijai váikkuheaddji áššiid, de daid ferte almmuhit bargoaddái farggamusat. Jos váilevuodat ja čuolmmat eai almmuhuvvo, de bargoaddi ii bastte darvánit daidda.

5 Eahpeáššálašvuodaid ja váilevuodaid almmuheapmi

Ohcejoga gielddas lea geavahusas Hástaleaddji diliid doaibmanmálla. Go áicá eahpeáššálaš láhttema, de galget sihke bargi ja bargoaddi ovddasteaddji almmuhit dan ovddosguvlui, ja doaibmabijuid eahpeáššálašvuodaid čovdimii galgá álggahit farggamusat.

Muhtumin bargoservošis lea goittotge váttis váldit eahpeáššálašvuodaid ja váilivuodaid ovdan ovdamearkka dihtii danin, go bargosearvvuš lea unni. Ohcejoga gielddas lea geavahusas

Kuiskain - anonyma almmuhankanála, man bokte sáhttá dahkat almmuhusaid eahpeáššálašvuodaid ja váilevuodaid birra organisašuvnnas. Kuiskain-kanálii sáhttá čálihit sisa čujuhusas utsjoki.kuiskain.fi

6 Doaibmabijut ja mihttárat

Keva dutkamuša mielde guovddáš vuogit, maiguin jávkamiid buohcuvuođa geažil leat lihkostuvvan geahpidit, laktásit namalassii bargonákcajodiheapmái. Vuogit doibmet eanaš ovddalgihtii.

Badjekategoriija	Vuollekategoriija
Hoavdabargu	Buorre, aktiivvaláš jodiheapmi / bargonávcca jodihanvuogit ja -mállet Hoavddaid máhtu lasiheapmi / lassiskuvlejumit Buoret doarjja hoavddaide
Áiggil darváneapmi	Áššiide darváneapmi jodánit dahje árramuttus Árra doarjaga ságastallamat dahje málle Bargonákcaráddádallamat / golmmabealat ságastallamat
Barggu geabbilvuohta	Geahpiduvvon dahje buhttejeaddji barggu ordnen Barggu geabbilisvuođa lassáneapmi / hybridamálle
Bargoburesveadjin	Buorre / movttiidahtti vuoigŋa Bargoburesveadjima doarjun / buresveadjinplána
Bargodearvasvuodasearvvuš	Ovttasbargu bargodearvasvuodain / bargodearvasvuođa doaibmaplána Buorre / doaibmi bargodearvasvuohta
Bargonávcca čuovvun	Barggu noađuhahttivuođa ja mihttáriid čuovvun Bargodiliid dahje doarjaga dárbbu čielggadeapmi Bargoburesveadjinjearahallan

(Pulkkinen & Ryyänen, 2023)

6.1. Doaimmat

- Bargoburesveadjinjearahallamat jahkásaččat (Siqni).
- Buorre ovttasbargu bargodearvasvuodafuolahusain.
- Ovddidanságastallamat jahkásaččat, čielga ulbmilat juohkehažžii - oahpaheaddjit čakčat ja dievasmahtti ságastallan gidđat, eará bargit guovva-njukčamánus.
- Hoavddat geatnegahttojit čadahit dihto hovdenbargguide gullevaš skuvlejumiid.
- Bargit oassálastet skuvlejumiide, Edhouse / Vakan Vertikal -skuvlejumit geavahusas.
- Diehtodorvui ja bargodorvvolašvuhtii gullevaš gurssat bákkolaččat buohkaide.
- Fuolahit buorre bargui oahpásmuhttimis.
- Vejolašvuođaid mielde geabbilis bargoáiggat ja gáiddusbarganvejolašvuođat.
- Atnit árvvus luhtteorruma ja deaivvademiid ja čoahkkanit oktasaš gáfestallanbeavdái lonohallat jurdagiid.
- Givssideapmái ja eahpeáššálaš láhttemii nollatoleránša,
- Cealkit iežas vealatkeahces guovlun (www.yhdenvertaisuus.fi).
- Beaivádit ja čuovvut árra berošteami doaibmanmálle ja hástaleaddji diliid doaibmanmálle.

6.2. Bargoburesveadjima mihttárat

- Jávkat buohcuvuođa geažil geahppánit => ovttasbargu bargodearvvasvuodáfuolahusain.
- Duđavašvuohta buorrána golmma jagi čuovvunáigodagas => Siqni => čatnašuvvan gildii lassána ja bargiid molsašuvvan geahppána.
- Ovddidanságastallamiin 100-proseantta ollašuvvet jahkásaččat.
- Siskkáldas dieđiheapmi ollašuvvá plána mielde.
- Skuvlenulbmilat ollašuvvet (ovdamearkka dihtii juohkehaš oassálastá ovtta buot gieldda bargiide oavvilduvvon skuvlejumi ja lassin guokte, mat gusket su iežas doaibmasuorggi.

6.3. Ovddut bargiide

- Ruvven bargoáigge (latnja gielddas => ruvven goastteduvvo ieš).
- TYHY => giđđa ja čakča hálldahusgottiid mielde + 1 x oppa gieldda vejolašvuodaid mielde.
- Gielda fállá oktasaš gáfestallanbevddiide gáfe ja deaja.
- 100 € E-passi.
- Šleadgasihkkelovdu
- Álšasále geavaheapmi nuvtá 1 čoavdda / 5 bargi.
- Nisoláddo sávdni Ohcejoga gieldda bargiide beallehaddái.

6.4. Báلكkašeapmi

Go bargoburesveadjima ulbmiliid joksat, de gielda báلكkaša bargiid vugiin, mii sohppojuvvo manjelabbos.

6.5. Čuovvun

Bargoburesveadjinplána ollašuvvama čuovvut systemáhtalaččat ja álo juohke jahkebeali manjá dieđihit makkár lea skuvlenulbmiliid dilli ja olugo leat jávkamat buohcuvuođa geažil.